

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEČ» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravništvu.

Posamezne številke „Gorenjca“

se prodajajo po 10 vin. v

Škofji Loki pri g. M. Žigonu, trgovcu na glavnem trgu;

Radovljica pri g. Otonu Homannu, glavna trafika.

Možje, kmetje, volilci!

Narodno-napredna stranka je postavila na Gorenjskem v kmetijskih občinah na podlagi soglasnega nasveta in sklepa Vaših zaupnih mož in priporočila, da pri deželnozborski volitvi v četrtek dne 12. septembra t. l. volite složni in edini naslednje kandidate:

Za okraj *Radovljica-Kranjskagora*:

Jvan Čop

posestnik v *Mostah*.

Za okraj *Kamnik-Brdo*:

Feliks Starè

veleposestnik na *Kolovcu*.

Za okraj *Tržič-Kranj-Škofja Loka* narodno-napredna stranka sicer ni postavila nobenega kandidata, pač pa so nekateri neodvisni kmetje izprožili misel, naj bi se volil poleg dosedanjega poslanca, deželnega glavarja Otona pl. Detela, uzoren kmetovalec in resničen prijatelj slovenskega kmetovalca

Henrik baron Lazzarini

veleposestnik v *Smledniku*.

Možje volilci! Ako oddaste svoje glasove tem možem, tedaj ste lahko prepričani, da ste

glasovali za vnete zagovornike opravičenih želj in težav gorenjskega kmetijskega stanu v deželnem zboru. Proč s hinavščino, proč z žlindro!

Javna morala.

Le najivneži in ozkosrčneži bi se mogli zgražati nad tem, da se rabijo v političnem boju hujša sredstva in bolj ostra orožja nego se smatrajo navadno za dopustna v osebnem življenju. Vendar pa so tudi tu gotove meje, katerih brez slabih nasledkov ne sme prekorati noben politik. In če to stori, mora ga zavrniti stranka na katero se opira in če tudi ta ne zadosti svoji dolžnosti, trpita škodo oba skupaj. Stranka, ki je vrgla javno moralo čez plot, ki se vpira na moze, ki nimajo čistih rok in dobre vesti — je izgubljena — in naj šteje še toliko mandatov. Nedostaja ji etične podlage, kar je pri politični stranki to, kar pri vojaku pogum.

Od naše klerikalne stranke na Kranjskem nismo v tem oziru nikdar mnogo pričakovali; vendar to, kar smo doživeli v dosedanjem boju za deželnozborske volitve, presega daleč ves naš pesimizem.

«Slovenec» objavil je dosedaj le listo klerikalnih kandidatov za kmetijske občine. In že ta lista je zelo značilna. V prvi vrsti so odrinili nekaj dosedanjih poslancev, ki so šteli med zmerneje in boljše elemente klerikalne stranke. V tem pogledu bi bili radi segli še dalje, pa so se ustrašili javnega mnenja.

Posebna specijaliteta teh klerikalnih kandidatov so nadalje liberalni uskoki, ki cenijo deželnozborski mandat tako visoko, da menijo, da smejo zanj javno zatajiti svoje dosedanje politično prepričanje, če so ga kedaj sploh kaj imeli.

Potem pride tisti poslanec, kateremu se je dokazalo, da je pojedel častno besedo in kateremu so zaprta vrata v vsako dostojno družbo. Ta čudak, ki bi tudi med Hotentoti ne prišel več v poštev, je med našimi klerikalci še vedno sposoben zastopati «dobro naše ljudstvo». Nekoliko se ga pa vendar ženirajo in zato so ga pomaknili v drug volilni okraj. Kar ni več dobro za kraske analfabete, zadostuje še vedno za trebanjske in žužemberske kmete.

Najbolj zanimiva prikazen pa je njih voditelj. Ljubljanski škof in kranjska duhovščina si domišljujeta, da imata moč oživljati politične mrtvece. Ali motita se. Te

moči jim tisti, ki jih je poslal, ni izročil. Mi ne tajimo, da je imel ta demagog svojo politično mladost. Ali ta je za njim in se ne povrne nikdar več, tako gotovo ne, kakor se ne vrne mladost pri posamezniku.

Razun tega politično ni več neomadeževan in zaradi tega politično mrtev.

In tu občudujemo široko vest naših klerikalcev.

V prvih dveh desetletjih druge polovice pretečenega stoletja je bila nemška liberalna stranka neomejen vladar v vseh javnih zadevah.

Glede javne morale ni bila na dobrem glasu, vendar je bila boljša od naših klerikalcev.

Ena najbriljantnejših prikazni te stranke je bil dr. Karl Giskra. V teku nekaj let povspel se je iz brnske odvetniške pisarne na ministrski stol v palači na dunajskem Židovskem trgu. Da je imel zmožnost spoznavati ljudi, dokazuje dejstvo, da je prvi opozoril na izvanredni talent grofa Hohenwarta, ki je bil takrat namestnik v Lincu. Nabral si je v kratkem, kar za politika v njegovi poziciji niti težko ni, veliko premoženja.

Ali, ko je ta mož, ki je slovel že od obravnave v cerkvi sv. Pavla v Frankobrodu sem za enega najsilnejših govornikov, zapustil porotno dvorano, kjer se je vršila Offenheimova pravda in kjer je kot pričča zaslišan razlagal svojo teorijo o napojnini, bil je politično mrtev, mrtev kljub svojemu fenomenalnemu talentu in mrtev v okuženem dunajskem zraku.

Nemška liberalna stranka, takrat še vsegamogočna, ni ganila niti z mazincem, da bi ga bila vzdržala na površju. Nič mu ni pomagalo, da je, četudi milijonar, poznejša leta hodil po dunajskem Grabnu v oguljeni sukni in pošvedranih čevljih.

Pri nas pa je drugače. Če se edini čin, s katerim je vodja klerikalne stranke opozoril širši svet na svojo osebo, sodi najmilostneje, zadolžil je nereelno konkurenco, ki ni imela uspeha. To je madež, katerega sta mu utis-

PODLISTEK.

Naša prihodnjost.

(Spisal J. P. pl. Šp.)

Hej, ali bo življenje čez nekaj desetletij! Vse, kar se bo zgodilo hudega in dobrega, vse bo za vero in večno življenje. Seveda, mora pa pri letošnjih deželno-zborskih volitvah dobiti naša klerikalna stranka večino to je prvi, zadnji — edini pogoj. Potem se bodo delale postave in zakoni v prid tisti preklicani bolezni, katero mošnjički tako težko je — v prid sušici. Gospodje velikih trebuhov in lepo zaokroženih obrazov že sedaj nimajo nikoli dovolj — kaj šele potem. Godilo pa se bo najboljšo nam kmetom — seveda. Poslušajte mojo skromno misel o razmerah, ki bodo vladale za malo desetletij v naši lepi domovini.

V deželnem zboru kranjskem smo. Po vseh stolčkih že sede poslanci

«črno so opravljeni
i dobro pitani».

Na prvi pogled bi človek sodil, da je prišel v dvorano, kjer imajo duhovniki kako zborovanje, a če hitreje pogledaš, vidiš vendar kake tri posvetnjake med njimi, ki pa se zbog svoje medlosti in prevelike debelosti tovarišev kar pogube. In vendar je med temi tremi glava, steber, samovladar zbora in — dežele kranjske. A čujmo, ravno se je otvorilo zborovanje in — vstane

nili na čelo dve inštanči, državni zbor in katerega si celo generalni prokurator izbrisati ne upa. Če ta mož v ljubljanskem katoliškem domu pravi, da ni storil nič drugega, nego da je plačal iz svojega žepa 1000 gld., da bi kmetje bolj ceno dobivali žlindro, greši na dresiranost ali pa na nerazsodnost svojih poslušalcev, prej-kone pa na oboje skupaj. Taka glavna bitka, kot žlindrina, izgubljena, pomeni politično zimo, pomeni politično smrt, katere ne ozdravi vsa kranjska duhovščina s škofom na čelu.

Mi radi priznamo, da dr. Schalk, ko je trgal dr. Šušteršiču pri živem telesu kožo s hrbta, ni imel v prvi vrsti pred očmi javne morale, ali pomisliti je, da je dr. Schalk le ud majhne stranke, da pa je dobil večino za svoje trditve v zbornici, ki po svoji večini nikakor ni liberalna, dobil je to večino s pomočjo Poljakov, Čehov in na ta način, da so se klerikalci plazili iz zbornice kakor bi bežali pred smrdljivim vzduhom. Če bi se torej ljubljanski škof zavedal položaja, v katerem se nahaja, moral bi vsak dan, ko bere sv. mašo, pošiljati najiskrenejše molitve proti nebu z vsebino: moj Bog, varuj me mojih prijateljev!

Vollno gibanje.

Kandidatje narodno-napredne stranke na Kranjskem so naslednji: Za okraja Kamnik-Brdo in Radovljica-Kranjskagora glej prvo stran; za okraj Postojina-Logatec-Senožeče-Lož-Bistrica-Cirknica: Franc Arko, posestnik v Postojini, in Matija Ambrožič, posestnik v Novi Sušici; za okraj Vipava-Idrija: Ivan Božič, posestnik in župan v Podragi; za okraj Novomesto-Kostanjevica-Krško: Ivan Globočnik, posestnik na Dobravi in župan Kostanjeviški; za okraj Trebnje-Višnja gora-Žužemperk-Mokronog-Litija-Radeče: Janez Bukovec, posestnik v Mrzli luži, in Franc Zupančič, posestnik v Rakovniku; za okraj Kočevje-Ribnica-Velike Lašče: Franc Višnikar, c. kr. sodni svetovalec v Ribnici; za okraj Črnomelj-Metlika: Franc Šetina, učitelj in posestnik v Črnomlju.

*

medel možic — kân Šušteršič — ki spusti med svoje poslušalce, ki prisluškovajo z blaženim nasmehom na topih obrazih njegovim besedam, sledeči govor:

Slavni zbor! Jaz bom govoril! (Vse poslušalce strese groza.) Sedaj, ko smo liberalno sodrgo počasi, s težavo in hudim naporom spravili iz te dvorane, ko smo dobili tudi vsa veleposestva v našo pest z naseljevanjem različnih duhovnih redov po deželi, smo gospodarji vojvodine Kranjske in delati smemo postave, katere so nam po godu. (Občno pritrjevanje.) Trgovce in obrtnike uničili smo s postavo, vsled katere je primoran vsak, bodisi meščan ali kmet, kupiti stvari, spadajoče v trgovsko stroko od konsumnih društev, reči, katere so izdelovali dosedaj razni obrtniki, naročiti v samostanih, kjer se čč. bratje pečajo z rokodelstvom. Tako smo se, hvala Bogu, iznebili najhujših svojih nasprotnikov. Sedaj nam je napoti še kmet. Po mojih mislih se godi sedaj kmetu predobro, in zna priti čas, ko nas ne bode več ubogal tako, kakor sedaj. Temu je treba jez postaviti prej, dokler ni zamujeno in skleniti nam je danes zakon, da dobimo kmeta popolnoma v svojo oblast. (Pritrjevanje.) Predlagam torej, da se sklene zakon, glasom katerega se vpelje zopet srednjeveška tlaka in desetina. Ali ima kdo kaj proti temu predlogu? (In z ostrim očesom pogleda po dvorani, če mu kdo ugovarja. A nihče ni proti predlogu, nasprotno, najprej sliši se en glas, ki mu pritrjuje, a kmalu se mu pridružijo i drugi, dokler se ne tres

Iz radovljiškega okraja se nam piše: Narodno-napredna stranka Vam priporoča za radovljiški okraj, da vsi oddamo na dan volitve svoje glasove delavnemu možu, ki je domačin, ki je kri od naše krvi, t. j. gospod **Ivan Čop**, posestnik v Mostah. Ako Vam bo duhovščina zopet zatrjevala, da je tudi pri teh volitvah vera v nevarnosti, tedaj jo odločno zavrnite in ji povejte, da je to le hinavska pretveza, ker Bog Vam je dal pravico voliti po svojem prepričanju. Ako Vam je že kdo popisal volilni listek s kakim drugim imenom, naj Vam povemo, da vsak lahko prečrta že zapisano ime ter za piše zraven po svojem prepričanju ime: Ivan Čop, posestnik v Mostah, in veljavno je. Če se pa bojite fajmoštra, priporočamo Vam, da Vas tisti dan ni doma, drugače tako nimate miru pred duhovniki, ki hočejo vedno biti Vaši jerobi ali varuhi, prav kakor, da bi sami ne bili zmožni voliti po svojem. Pokažimo samostojnost ter vsi volimo neustrašeno po svojem prepričanju! Naš kandidat je gospod Ivan Čop, posestnik v Mostah. Njega vsi volimo prihodnji četrtek, dne 12. septembra t. l.

Napredni volilni odbor za radovljiški okraj.

*

Iz selške podružnice sv. Primoža na Jamniku.

Zapadli smo v greh in nemilost pri selških duhovnikih. V nedeljo 1. septembra bi morala biti maša na Jamniku, toda ni je bilo, ker smo lansko leto plesali. Od Kristusovih časov se je vera zelo izpremenila. Že v starem testamentu beremo, da je David plesal pred skrinjo zaveze, plesali pa so tudi drugi. Takrat ni bila ne vera, ne bera v nevarnosti, današnje čase pa je vera zelo, zelo v nevarnosti, zato pa se ne sme plesati. Pred dobrim letom nas je zapustil neki kapelan, ki je sedaj na Notranjskem. Ta kapelan je posebno rad plesal, pa je vendar rad maševal. Nam kmetom pa nedolžni ples odzame edino mašo. Pogovarjali smo se kmetje, kaj naj storimo, ko bodo prišli po bero ti gospodje. Nekdo je rekel, da bode dal «topelt» bero, drugi je zopet rekel, da ne bode dal ničesar, tretji zopet drugače. Vsi pa smo bili edini, da je to že preveč, kar so začeli počenjati duhovni. Slišali so se glasovi: Po duhovnih vera goro, po duhovnih vera dol! Čemu pa so duhovni! Ali zato, da farane zaničujejo s tem, da jim nočejo za dobro plačilo maševati? Ljudje so silno nevoljni, še celo taki, ki

vsa dvorana od samih živio-klicev. Da, nekatere prevzame veselje tako, da začno plesati in skakati, in dvorana je bolj podobna norišnici kakor zbornici. On pa stoji samozavestno in zmagoslavno gleda na svoje kreature na ljudi, ki niso več ljudje.) Slavni zbor! Torej je zakon vsprejet? (Klici — ne klici — nečloveško kričanje in rujojenje: Da, da vsprejet.)

Ubogi kmet! Kakor zadnji list z drevesa v jeseni, padel si i ti, zadnji ud milega slovenskega naroda, v farovško sužnjost.

Po preteku enega leta.

Ob času žetve smo.

Čarobno vzhaja sonce in boža s prvimi svojimi žarki bujna polja, zelene livade. Tudi ptički so se prebudili po svojih prenočevaliških in škrjanček se je baš vzdignil glasno cvrčaje visoko pod nebo, kakor bi hotel voščiti ljubemu soncu dobro jutro. Vso naravo obdaja nekak božanstven mir, katerega moti le včasih kak razburjen klic, ki prihaja iz sredine polja. Tam je zbranih večje število možakov čvrstih postav, ki so ravno pri tem, da nalože velik voz ravnokar požetega žita. Okolu njih pa skače malo, suho človeče in jih priganja, da naj hitreje delajo, da bo vsaj kaj narejenega, ko pridejo častiti gospod. Pri zadnjih dveh besedah zavije hinavsko oči proti nebu. Marsikdo dragih bralcev bo radoveden, kdo je ta človek? Odgovor dobi v kratkih besedah: to je prva glava v vasi: mežnar, župan in učitelj v eni

imajo duhovna za «ta malga Boga» so marsikaj rekli. Jaz pa pravim, da je to šele začetek tega hujskanja od duhovnov. Prišlo bode še hujše. Če ne boš ubogal duhovnika vse do pičice, nagajali bodo še bolj. In zakaj pa je zrasel duhovnom tako velik greben? Zato ker vidijo, da smo kmetje za vse, kar nam duhovni ukažejo — tako hlapčevsko ubogljivi. Povsodi pri volitvah, pri shodih, povsod vse potrdimo, kar nam ukažejo. In vendar duhovni žive od nas in ne mi od duhovnov. 12. t. m. bodo zopet volitve in zopet bode letal tisti suhi Matevž po vseh gorskih vaseh in podpisaval poslanca. Mi teh poslancev še ne poznamo, pa jih bomo morali voliti. Pa zakaj morali? Povejmo Matevžu, da naj tisti volijo, katerim je maševal namestu na Jamniku. Mi kmetje pa ne pojdemo volit duhovskih poslancev, ampak tiste, ki bodo za nas kaj storili! Za državni zbor so nas nagnali kakor nažene pastir ovce in volili smo dr. Šuštersiča. Pa kaj je storil za kmeta? Nič. Sramoto je napravil na Dunaju, ker so mu dokazali, da je kmete ogoljufal z žlindro. Sedaj bodo zopet take poslance tiščali, ki ne bodo storili ničesar za nas. Za vero smo pa videli, da se ne gre. Saj smo izvedeli, da je baje Šuštersič včasih imenoval na Rakeku duhovne za kozle, ki smrde. Tak potem gotovo ni za vero, Vera je res v nevarnosti, pa samo pri duhovnikih. Mi kmetje imamo še dobro vero, boljso nego taki duhovni, ki nam nočejo maševati v naši cerkvi. Zato Vas, kmetje, še enkrat opominjam, ne volite teh, katere bodo tisti priporočali, ki nam nočejo maševati. Kdor noče voliti naprednih, naj raje ostane doma, kakor da bi hodil podrepro držat duhovnom, ki nas zmetujejo z mašo. Kmet sv. Primoža podružnice.

*

Iz Poljanske doline.

Od vseh krajev prinaša «Gorenjec» poročila o različnih rečeh. Ne spominjamo se pa, da bi se bil dotaknil kdaj naše lepe Poljanske doline. Ima pa vendar tudi pri nas «Gorenjec» prav veliko prijateljev; zato nam ne bode te zamerili, gospod urednik, da smo mu sedaj poslali kratko poročilo. Sliši se mnogo zlasti v sedanjem času o deželnozborskih volitvah, od volitev, ki se bodo vršile 12. septembra. — Dne 12. septembra bodo volili kakor po drugih občinah tudi naši vrli Poljanski kmetje, a mnogi še ugibljejo, koga bi volili; ali zdaj ni čas pre-

osebi. Ni čudo torej, da imajo možaki res strah pred njim in vsak se podviza, da bi bil voz prej naložen. Ko je voz že skoro pri vrhu, zastoka naenkrat mežnar: «Častiti gospod že gredo.» In malo trenutkov pozneje prijaha k skupini dobro rejen gospod, katerega je mežnar imenoval «častiti». To je vaški kapelan. Na lepo zakroženih rudečih licih se mu pozna, da tistega, kar se imenuje nadloga, revščina in lakota pač ne pozna — nikoli poznal ni. In to je tudi istina. Kot otrok prišedši v škofove zavode je bil preskrbljen in učiti se mu ni bilo treba drugega, kakor moliti in — gospodovati nad vedno «upornimi» kmeti. In prišedši na deželo je izpolnoval še prevestno vse, kar se je naučil v škofovih šolah, popolnoma pozabivši, da je sam kmetskih starišev sin in da se godi njegovemu očetu ravnokako kakor njegovim podložnikom.

Pri vozu ustavi «častiti» konja in mesto voščec tlačanom «dobro jutro» zarohni nad njimi: «O, oče odpusti jim! Kaj to ste naredili celo jutro?» Temen blisek se zasveti iz zalitega obraza in z vso močjo pade na najbližje stoječega kmeta težki kapelanov — rožnivenec. Zastokal in zvil se je od hudih bolečin ubogi trpin in — hitro delal dalje. Voz je naložen in pred njega se uprežejo namesto vozne živine — kmetje, kajti živina ni za na polje, zato je dober kmet-tlačan. Vlečejo težki v župnišče, a kjer jim ne gre hitro in gladko, pomaga «častiti» z rožnimvencem in voz je v župnišču.

mišljevat, treba se bo pripraviti na boj, ki je napovedan vsemu ljudstvu. Naša duhovniška stranka nam vsiljuje za kandidata nekega neznanega človeka, jezičnega dohtarja Brejca, katerega mi sploh ne poznamo; še ime tega človečeta smo le malokrat slišali. Sele zadnji čas se je jelo po nekaterih klerikalnih časopisih trobiti o nekem zelo zaslužnem gospodu dr. Brejcu. Radovedni smo, kako bo potem tak človek, katerega volilci ne poznajo, in on njih razmer prav čisto nič ne pozna, deloval za blagor svojih volilcev! Takega moža so nam izbrali doli v Ljubljani oni blagoslovljeni gospodje po nasvetu onega od sv. Duha razsvetljenega gospoda. Prepričani smo, da pri nas Brejc niti enega glasu ne bo vjel od zavednih mož, le nekateri bolj pristni kanarčki ga bodo seveda z navdušenjem volili. Od druge strani se pa čuje, da menijo nekateri voliti kranjskega tehanta, pa tudi ta ne bo nič opravil, ker ga tudi mi dobro poznamo; no pa saj se že itak nobeden dosti ne briga za Koblarja, čegar kandidaturi bi se kar stare krave smejale! Poljanci bomo pa res z navdušenjem volili naše kandidate: dosedanjšega poslanca deželnega glavarja Otona pl. Detela in gosp. Henrika barona Lazzarinija, grajščaka v Smledniku. Ta dva moža hočemo voliti, ker sta res kmeta in jih dobro poznamo. Ravnajmo se po geslu: Kmet s kmetom! Gorje onim, ki ne bodo volili «katoliških» gospodov, s prižnik jih bodo razglašali — pri nas opravljajo to delo le kapelani — da so sleparji, brezverci, ki nimajo prave vere! Nasprotno bodo pa slikali klerikalce za najčednejše živalice, da bi jih lahko krog prsta ovil. Toliko za danes, drugič kaj več. Na svidenje gosp. urednik!

Poljanski rodoljub.

Oderuštvo srednjega veka.

(Dopis z dežele.)

Konec.

Takrat so bili blaženi časi, katere naši duhovniki povzdigujejo v deveta nebesa. Oni so z graščaki zelo ne-

Pozvoni poldan.

«Molite rožnivenec in angeljsko čiščenje, potem pa zopet na delo za čast božjo in sveto vero. Nadzorstvo prevzameš ti, mežnar, kajti jaz moram iti obedovat.»

Ubogi kmet! Za prenaporno dopoldansko delo in namesto, da bi se krepčal za popoldan, moraš moliti namesto jesti.

Brezprimerno hujše je delo popoldan. Sonce upira neusmiljeno svoje žarke v hrbte kmetov, a «častitemu» to malo mar in še pogosteje pada rožni venec po kmet-skih plečih.

Približa se vendar večer, in do smrti izmučeni se vračajo tlačani na svoje domove, željno hrepeneč po spanju, najboljšemu prijatelju vseh nesrečnikov. Saj se pozabi vse preteklo trpljenje, da, pozabi se tudi, da se prične drugo jutro tisto nesrečno življenje polno muk, premagovanja in trpljenja, kajti, dokler niso spravljani farovski pridelki je treba delati, hudo delati. Ko pa je to enkrat pod streho, in bi imel kmet i svoje spraviti na varno, oznanijo se procesije na božja pota in gorje tistemu, ki bi se ustavljal! Kaj mar «častitima», če žito kmetu na polju segnije, domače je doma in zato je treba zahvaliti se Bogu.

V resnici, ali si moremo misliti lepše življenje? Župnišče — srednjeveška graščina, župnik — srednjeveški graščak, kaplan z rožnivencem namesto biča — njegov valpet! Zato pa, kmetovalci, združite se in volite dne 12. septembra vsi klerikalne kandidate deželnim poslancom in z božjo in Šusterčičevo pomočjo imeli nas bodo kmalu duhovniki popolnoma v pesti in živeli bomo življenje, kakršnega človek ne bi privoščil niti svojemu najhujšemu sovražniku.

sramno gospodarili. Po kmetijah in v tovarnah je bilo tlačanstvo v pravem pomenu te besede in temu je storilo konec liberalno gospodarstvo. Letó je izumilo stroje, brzozav, vodna moč se je vporabila pri elektriki; iznašli so nadalje moderne tkalske stroje in mnogo drugih naprav, ki olajšujejo človeško delo in najrevnejšemu omogočijo komfort, kakršnega v srednjem veku niso poznali bogati graščaki. In to liberalno gospodarstvo je hodilo še dalje po potu navzgor in skušalo pridobiti novih naprav in iznajd, da jim je bilo mogoče storiti konec oderuštva kmetkega ali mestnega gospodarstva. Grajska gospoda v spremstvu duhovnov pa se je pričela tresti za svoja velika in obširna posestva, da bi jih ne izgubila, bala se je tudi zato, da ljudstvo ne pride v šolo, ne pride do pravega spoznanja človeške vrednosti.

Vzemimo, da so imeli graščaki in duhovni 600 let vso oblast nad kmetom, a opaziti ni v tem času nobenega napredka. In še dandanes se vidijo nasledki tega slabega gospodarstva povsod, zlasti pa v deželah, kjer prevladuje duhovščina. Na višjo stopinjo so spravili kmetki stan šole in tujci, ki so prišli neokuženi te srednjeveške móre v naše dežele. To gospodarstvo je našlo kmeta neukega, neumnega in le slepo pokornega duhovščini. Tam, kjer se je ljudstvo oprijelo novega gospodarstva, je začela obrtnija cvesti — vse je napredovalo.

Veliko oderuštvo se je dogajalo že v prvem času skozi 100 let tovarniškega dela, a oderuštvo, kakršno so uganjali 600 let grajski voditelji dela po kmetijah, je v nebovpijoče in ga Bog ne bo odpustil nikdar, ker se je izvrševalo v njegovem imenu s tem, da je duhovščina ljudstvo goljufala, ga drla takorekoč s svedom in mu nebeski raj zato slikala kaj zapeljivo. Kar je bilo doslej razvoj gospodarstev, vsako je zahtevalo malih žrtev, toda da bi bilo tisto v toliki meri kot od 12.—19. stoletja, tega si ne moremo misliti. In najdejo se potem duhovniki tudi med Slovenci, ki blaženo hvalijo ono strašno dobo tlačanstva. Takim ljudem le priporočamo brati Ratzingerjevo knjigo: Die Armenpflege im Mittelalter. Ta katoliški duhovnik vam bo posvetil s svetilko, da umolknete.

Bodimo veseli vsi, da se pri nas kaj liberalstvo oglašja. Zaostalo je naše meščanstvo. Strašno je zaostal naš kmet.

V Ameriki ga najdete na strani zamorca-divjaka pod zemljo v rudokopih. Skozi liberalizem se hodi v daljnje gospodarjenje, v socialno. Liberalizem mora pripraviti tla za najmanjšo zadrugo modernega gospodarstva. Zakoni gospodarskega razvoja so strogi. Le nekaj časa se da zadržati kak razvoj. Toda, če pa narod ne najde prave poti, t. j. če se ne osvobodi ovir napredka, tedaj pridejo drugi močnejši. Močnejša podgana itak prežene manjšo, slabejšo.

V Kranju, 7. septembra.

Volilno gibanje stoji v Avstriji v ospredju vseh političnih dogodkov. Posebno pozornost vzbujajo priprave za volitve na Češkem. Huda volilna borba bo tudi v Galiciji med Poljaki in Malorusi, med katerimi je prišlo pri volilnih shodih že do krvavih prizorov.

Državni zbor se snide na jesensko zasedanje sredi meseca oktobra t. l. Višji krogi imajo upanje, da se bo vršilo to zasedanje mirno.

Umrl je v Št. Petru pri Gorici grof Coronini dne 22. m. m. Bil je deželni glavar goriški in predsednik poslanke zbornice na Dunaju. Bil je Italijan.

Kitajskega princa Čuna je sprejel nemški cesar v avdijenci.

Dopisi.

Iz Begunj. Dne 30. m. m. je ponesrečil tukajšnji posestnik Ivan Resman v Begunjšici. Kosil je namreč travo na begunjski seči in to na jako opasnem kraju. Najbrž mu je spodrsnilo ter je padel tako nesrečno na skalovje, da se je takoj onesvestil; potem se je valil še kakih 120 metrov globoko ter tam izdihnil svojo dušo. Zapustil je žalujočo ženo in devet še mladoletnih otrok. — Naj dodamo še tu, da ne bodo hribolazci oplašeni

pred Begunjšico, da je pot, ki vodi, na vrh Begunjšice, prav lahka, ter da ob njej ni nikjer nevarnih krajev. Tja, kjer se je zgoraj imenovani ponesrečil, hribolazci navadno ne hodijo. — Prav tisti dan je začel goreti nek kozolec za pokopališčem, napolnjen z žitom in deteljo. Velika sreča je bila, da ni bilo vetra in da je bilo na mestu takoj toliko ljudstva, da so ogenj omejili in ga z malimi ročnimi brizgalnami pogasili. Zažgalo se je najbrž iz malomarnosti. Škoda se ceni na 50 kron.

Iz Trboj. (Marijina družba je pomagala.) Zadnje nedeljo je bila v Trbojah vrtna veselica z igro, petjem in loterijo na korist «Dijaški kuhinji» v Kranju. Vsakdo bi mislil, da je enake veselice za dobrodelne namene podpirati na vse možne načine, zlasti še zaradi tega, ker se tako nudi tudi priprostemu ljudstvu obilo neskajljene zabave. Pa tega mnenja ni bil smledniški kapelan. Na izrecno prošnjo prirediteljev te veselice je namreč zagotovil svoje sodelovanje tudi dobro znani mešani zbor iz Smlednika. Kapelan je hotel vsekako preprečiti to veselico. Pravijo, da baje svojega župnika v laži in zavijanju daleč prekaša. Ne vemo sicer, ali so se mu Trbojci tako zmerili, da jim ni hotel privoščiti tega užitka, ali pa je hotel «slaven» postati in na višjem mestu obrniti pozornost nase. To pa vemo, da je proglasil vse tiste, ki se nameravajo udeležiti te veselice, za brezverce. To ni držalo, ker je ta izraz tudi že med kmeti vendar nekoliko preobrbljen. Vplival je nato na pevke in pevce na prečudne «viže», pa ti vsi so ostali trdovratno pri svoji obljubi. Sedaj je potrkal na njih stariše s tem, da jim je zatrjeval, da je veselica le postranska stvar, a glavno je, da nameravajo napraviti tam brezverci svoj volilni shod. Ko je pogorel tudi tu, tedaj se je poslužil zadnjega sredstva. Pevkam je rekel: «Če me ne ubogate in greste v Trboje, Vas še to minuto izbrišem vse iz Marijine družbe!» To je imelo uspeh. Nedorodne in bogaboječe ovčice so bile poslušne grožnji svojega dušnega pastirja. S solznimi očmi so prosile svojega pevovodja odpuščanja, naj jim nikaar ne zamere, da morajo prelomiti svojo dano besedo, saj one niso temu same krive. Pevovodja jim seveda tega ni zameric, pač pa se je takoj odpovedal orgljanju (ta zbor je namreč oskrboval tudi cerkveno petje), ker takim rovarjem noče biti več na slepo uslugo. Kaj imate od tega, g. kapelan? Zahrbtno ste intrigirali proti pevskemu zboru, v svesti si, da zmagate, pa ste se pravzaprav le blamirali. Kajne, na Češkem za tako gonjo ni mesta, zato ste rajše na Kranjskem, kjer so menda po najnovejši «verski» metodi za to prav ugodna tla. V tolažbo Vam bodi povedano, da se je vršilo vse v najlepšem redu in celo prav krasno petje, smo čuli, le nobenega volilnega govora ni bilo — kakršnega ste menda v svoji domišljiji hoteli imeti le Vi sami. Priprosto občinstvo pa je spoznalo Vaše in Vašega župnika spletarije in je zatrjevalo: «Gospodje so se pa nam že zopet hoteli enkrat debelo nalagati!»

Novičar.

Na Gorenjskem.

Osebnosti. Gospod Friderik Hudovernik, župnik v Lescah, je stopil v pokoj in se preselil v Kranj. — Začasnim župnim upraviteljem v Lescah je imenovan g. Bleiweis, kapelan v Mošnjah.

Deželnozborski kandidat g. Ciril Pirc. Iz meščanskih krogov se nam piše: Meščanski volilni odbor v Kranju je pač pravo ukrenil, da je soglasno postavil g. Cirila Pirca kandidatom za deželnozborski mandat. Boljšega zastopnika med domačini si ne moremo misliti. Saj je znano, da je gospod Pirc v zadnjih letih, odkar je umrl notar Globočnik, duša vsakemu narodnemu in političnemu pojavu v Kranju. Znano pa je tudi, da g. Pirc pazno zasleduje tudi razvoj cele Gorenjske v vsakem oziru. Zato je v vseh stvareh, zlasti v onih, ki se tičejo Kranja in Škofje Loke, temeljito poučen. Ker je vrh tega dober in neustrašen govornik in neumoren delavec, upravičeno pričakujemo, da bo najboljši zastopnik mestne skupine Kranj-Škofja Loka v deželni zborni. — Gospod dekan Koblar sicer že leta s svojima kapelanoma od hiše od hiše in razpošilja zadnji pastirski list, kjer se goreče

žveplo vsiplje na prcklicane liberalce, ali povemo mu že sedaj, da je v Kranju malo kalinov, ki bi se vsedli na limanice. Naj gleda, da se mu zaradi njegove vsiljivosti ne izneveri še marsikdo izmed dosedanjih privržencev, ki itak še niso bili s srcem na njegovi strani. Kranj je inu ostane napreden v veliki svoji večini. To bode zopet pozala volitev dne 19. septembra.

Koblar na delu. Koblar je stopil iz tajinstvene megle, katera ga je obdajala nekaj tednov. «Slovenski List», katerega je Koblar v občinski seji dne 12. julija javno zatajil, pokazal je v svoji zadnji številki zopet ono kopito, ki nas živo spominja na brcanje kranjskega teštant hanta. Dobra dva meseca je zbiral zolč in strup. Sedaj bo pikal in divje grizel po svojem nasprotnem kandidatu C. Pircu. Kaj naj počne drugega? Eno leto biva med nami. Blamažo za blamažo si je prislužil s svojim nad vse nerodnim nastopom. Kazati ne more niti na eno za slugo. Ne preostaja mu tedaj ničesar drugega, kakor udrihati po nasprotniku in obkladati ga z blatom. Treba le čitati v zadnjem «Slovenskem Listu» dopis iz Kranja. Tam lahko berete, da je C. Pirc oškodoval kranjsko občino kar za — 30.000 gld., ker mesto še sedaj ni izrabilo svoje vodne sile ob Savi. Imenitno! Kdo bo pač volil takega škodljivca! V dopisu se nahaja kar natančen račun. Vemo iz kakšnega vira je zajemal Koblar; ta klasičen račun že poznamo šest let. Ne glede na to, da zadeva nima kar nič opraviti z deželnozborskimi volitvami, želeli bi kranjskemu dekanu vendar malo več — previdnosti. V svoji slepi strasti zapiše vsako neumnost. Tako n. pr. tudi, da bo Majdič moral delati k vodnemu kolesu zidan prehod — ki pa že obstoji od leta 1879! Zmeril je tudi že natančno, da znaša vodna moč 72 konjskih sil. Mi ne bi imeli kar nič proti temu. Upajmo, da bo Koblar spraval do volitev s pomočjo svojega in formatorja mestno vodno moč najmanj na 100 konjskih sil. Mi pa, ki smo bolj skromni, bi bili zadovoljni, ako bi imelo mesto na razpolaganje vsaj toliko konjskih sil, kolikor bo Koblar dobil v Kranju glasov.

Zasluge kandidata Koblarja. Piše se nam: Hudobni jeziki trde, da si Koblar za svojega bivanja v Kranju ni stekel prav nikakih zaslug za naše mesto. Jaz pa pravim, da to ni res. Le poslušajte! Koblar se je skozi celo leto trudil prav pošteno, da je s svojim «Slovenskim Listom» vlival olje v ogenj, hujskal je in posepeševal razpor med meščanstvom. Dasi katoliški duhovnik je vendar, ne glede na dolžnost svojega stanu, ampak oziraje se na svoj višji politični poklic, na ta način prav mnogo pripomogel v to, da se še ni povrnil v mesto dolgočasni mir, ki je zavora vsakemu napredku. Kdor se le količkaj briga za javnost, mora tudi vedeti, da se noben časnik ni potezal tako za škofove zavode, kakor Koblarjev «Slovenski List». Koblar pa v svoji gorečnosti tudi sam ni zamudil nobene prilike, da bi ne prigovarjal kakemu staremu fajmoštru ali kaki stari tercijalki, da naj se spominja škofovih šol v svoji oporoki. Tako je pravilo. Naša gimnazija je itak prenapolnjena. Odstopimo lahko nekaj dijakov škofovim zavodom, potem ne bo treba prizidka pri kranjski gimnaziji. Nekateri sicer trdijo, da bodo škofovi zavodi požrli Kranju gotovo tretjino dijakov, a verjeti ni treba takim sitnežem. Ponosni smo lahko na delovanje našega Koblarja. Živio naš kandidat Koblar!

Nekdo, ki bi ga rad volil, pa ni, volilec.

Kapelan Zvan, ki je bil pred leti na Bledu velik agitator pred Bogom, postal je v Kranju po uplivu posojnega dekana Mežnarca še precej miren in dostojen človek. Slaba tovaršija ga je pa zopet pokvarila, da je zopet pozabil nauke svojega pametnega očeta. Z mlajšim kolegom Plantaričem agitira od hiše do hiše za Koblarja. Včeraj je vprašal na trgu nekega volilca, če bo šel volit kranjskega tehanta. Naletel je na pravega. Volilec mu je dal tako lekcijo, da se bo Zvan morda zopet počel boljšal, če ga ni Koblar že popolnoma pokvaril. Priporočamo gg. someščanom, da posnemajo vrlega volilca. Še konj odpodi z repom nadležnega brenčlja!

Tombola prostovoljnega gasilnega društva v Kranju se vrši dne 21. septembra t. l. popoldne na glavnem trgu. Ker je čisti dohodek namenjen v korist društva, se proso

častito meščanstvo za daritev dobitkov in naj se jih izvoli oddati do 18. t. m. g. K. Jägru.

Mojstrske zadruga občini zbor se vrši v Kranju v nedeljo 15. t. m. pri «Knedelnu».

V Šmartnem pri Kranju so dne 24. avgusta t. l. ubili fantje nekega hlapca. Orožniki so zaprli štiri prepeče.

Dober začetek. «Domoljub» na prečudne načine bobna za svoje kandidate. To hvalisanje je tako navdušilo neko pobožno ženico v kranjski okolici, da je na glasovnico, določeno za volitev volilnih mož v davčno komisijo, napisala klerikalna kandidata za kranjski in škofjeloški okraj O. pl. Detela in dr. Brejca in tako izpolnjeno glasovnico odposlala okrajnemu glavarstvu. Čestitamo obema kandidatom, ki sta že sedaj vsem drugim za en glas naprej.

Veselica, katero smo priredili rodoljubi v Trbojah se je izborna obnesla. Natančneje poročilo pride prihodnjič. Čisti dohodek je v znesku K 120.42. Oddal se je odboru dijaške kuhinje v Kranju skupno z zneskom 20 kron, katerega je darovala gdč. Franja Keršičeva.

Iz Luž se nam poroča, da so dne 5. t. m. zvečer pogorela gospodarska poslopja Marije Šter, posestnice z Luž. Ker ljudje se niso pospali, prihiteli so takoj na lice mesta in naglo pogasili ogenj z domačo brizgalnico. Kdo je požigalec, se ne ve.

Mlekarna v Škofji Loki, katera je delovala na katoliški podlagi, ima menda — kakor se nam poroča — letos 36.000 kron deficita. Lep napredek klerikalštva. Saj pa tudi ni čuda, če so morali baje namesto prodati, zavreči 12 voz sira, ki je bil neraben.

V Radovljici je umrl dne 4. t. m. 13 let stari Rudolf Grčar, sin nadučitelja g. Andreja Grčarja. Bil je učencec I. gimn. razreda v Kranju.

Zidanje novega uradnega poslopja v Radovljici. Kakor se poroča uradnemu listu, je c. kr. justično ministrstvo v sporazumu s c. kr. finančnim ministrstvom dovolilo zgraditi novo enonadstropno uradno poslopje, kjer bode okrajno sodišče z ječami in davčni urad. Troški so preračunjeni na 76.500 K.

Promet v kočah «Slov. planinskega društva» je letos prav živahen. V Triglavski koči je bilo do dne 22. avgusta že nad 190 turistov. V Vodnikovi koči na Velem polju je bilo že prvi teden avgusta več obiskovalcev nego prejšnja leta vse poletje. Istotako je bilo v vseh drugih kočah letos že jako mnogo turistov.

Umrl je ustanovnik in načelnik gasilnega društva, trgovca in posestnik v Dobu Karol Detela. Pokojnik je bil čislani mož, plemenitega značaja in naprednega mišljenja. Počivaj v miru!

Volilno gibanje.

Prihodnji četrtek, dne 12. t. m. volijo kmetske občine 16 poslancev. Boj bode hud in vroč, zlasti na Dolenjskem in Notranjskem, kjer gre klerikalcem za kožo. Pa tudi na Gorenjskem se vname, kakor je sklepati iz dosedanjih priprav, živahna volilna agitacija. Klerikalci — vse, kar leže in gre, — že sedaj letajo okrog volilcev tako na deželi kakor v mestih ter jih nagovarjajo, da bi volili klerikalne kandidate. Tudi narodno-napredna stranka je pridno na delu, vendar bi bilo toplo priporočati zaupnim možem, kakor tudi vplivnim volilcem, da stopijo zadnje dni energično v boj in da razvijejo agitacijo v najširšem pomenu besede. Stopimo in iztrgajmo ljudstvo iz krempljev farskih trinogov.

V radovljiškem okraju mrgoli vse polno farovških sukenj, ki z vsemi mogočimi in nemogočimi sredstvi nadlegujejo volilce, da bi se to pot volilo z njimi. Ljudstvo se je namreč že naveličalo klerikalne sodrge in bi se je rado otreslo. Zategadel naj porabijo vsi, katerim je mar blagor slovenskega naroda, ugodno priliko, da se razkrinka klerikalno sleparstvo in hinavščina. Vsi na krov za ljudskega kandidata g. Ivana Čopa, posestnika v Mostah!

Istotako storite, neodvisni kmetje, v kamniškem okraju in oddajte svoje glasove g. Feliksu Staretu, veleposestniku na Kolovcu.

In neodvisni kmetje v kranjsko-tržiško-škofjeloškem okraju! Ime H. barona Lazzarinija Vam je itak znano. Poleg izbornega kmetovalca je tudi član odbora naše dične kmetijske družbe, katere polastiti se zlasti trudijo naši klerikalci.

Ubogim kmetom, kateri se pač bojijo naših farjev teh farizejev, svetujemo, naj rajše ostanejo doma, da bodo varni pred njimi.

V tej zadnji številki pred volitvami v kmetskih občinah zadnjikrat prav resno pozivljamo vse ljubitelje svobode in napredka in jih nujno prosimo, da z vso silo stopijo v volilni boj. Vsi nasprotniki so marljivo pri delu, zatoj tudi mi storimo svojo sveto dolžnost.

V mestih bodo baje kandidirali sami črnosukneži. V Kranju uzor «značaja» znani Koblar, v Trziču fajmošter Špendal, v Idriji tehant Arko, v dolenjskih mestih prošt Elbert, v Ljubljani kak kanonik Sušnik in farski podrepnik Ven zajc. Kar niti kmetje več ne morejo, to naj bi volili meščanje. Ali se vam nič ne kolče? No, grozdje je še prekislilo in prepričani so lahko ti faruceljni — cenjeni bralci naj nam oprostite, da jih tako imenujemo, ker liberalna «sodrga» pač ne more drugače govoriti — da ne bodo le padli kakor so dolgi in široki, temveč prav lahko se zgodi — kakor se izražajo ogorčeni volilci — da bo marsikdo izmed njih frčal.

Danes, v soboto, zvečer se vrši shod volilcev v Radovljici, kjer nastopi kandidat za deželni zbor g. dr. Andrej Ferjančič.

Minulo nedeljo dr. Brejca ni bilo na shod v volilcev v Selca, ker je preutrujen vsled goške afere! Pošteni kmetje, ali se vam ne odpro oči, da vas klerikalci le farbajo. Kmet naj voli kmeta in ne advokata!

Gospodarske stvari.

Razglas o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori četrti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Franciška. Zavod je v posebnem, novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, katere mora umeti vsaka dobra gospodinja zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem) pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenka, katera bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, t. j. sploh za vse, 14 gld., ali za ves tečaj 168 gld. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para črevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu; ako ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj). Deklice, katere hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2.) znati čitati pisati in računati; 3.) predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4.) predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter, da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško izpričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo do dne 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se sprejmo v gospodinjsko šolo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prosilke iz drugih dežel. Glavni odbor c. kr. kmet. družbe kranjske. V Ljubljani, 31. jul. 1901.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu avgustu 1901 je vložilo 285 strank K 72.831·95, dvignilo pa 263 strank K 85.970·05, 7 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil K 10.000.—. Stanje vlog iznaša K 2,576.233·68. — Stanje hipotečnih posojil K 1,704.859·84 in denarni promet K 229.116·47.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu avgustu je 158 strank vložilo K 64.024·77, 125 strank dvignilo K 21.281·40. 41 strankam se je izplačalo posojil K 55.839.—. Denarni promet K 183.566·35.

Mestna hranilnica v Kamniku. V meseca avgustu 1901 je 68 strank vložilo 31.824·88 kron. 2 stranki sta vzdignili 80·96 K. 11 strankam se je izplačalo posojil 15.000.—. Stanje vlog K 82.909·86. Denarni promet 69.548·85 kron.

Tedenski sejem v Kranju dne 2. t. m.

Prignalo se je 160 glav goveje živine, 3 telet, 164 prašičev, 60 ovac. — kozlov, 13 buš. 50 kg: pšenice K 8.—, prosa K 7.—, ovska K 6.—, rži K 6·50, ajde K 6.—, ječmena K 6.—, zgodnjega krompirja K 2.—, fižola (ribniški) K 9·25, mandaloni 8·50, koks 10·50, navaden rdeč 5·50, zelea 7.— do 8.—.

Listnica uredništva.

Gosp. Mihael Globočnik iz Vogljan: Izjavljamo, da z dopisom iz senčurske okolice v zadnji številki niste v nikaki zvezi in da dotične notice tudi Vi pisali niste.

Vizitnice in kuverte
po zelo nizkih cenah
priporoča Jv. Pr. Lampret v Kranju.

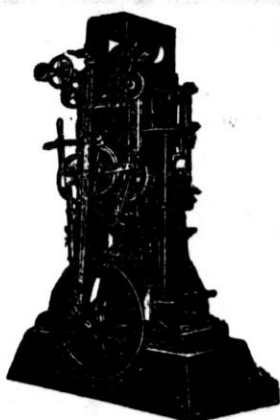
Deč dijakov

se sprejme v Kranju blizu gimnazije, h. št. 121. 161—1
Postrežba dobra, hrana izvrstna, stanovanje čedno.

Zaloga „Belske kisle vode“

(Vellacher Sauerbrunnen) 1—17
pri Albinu Rantu, Kranj, Savsko predmestje.
1 zaboj (50 steklenic) 8 K.

Najboljše strune za citre, gosli in kitare.

G. Tönnies

Ljubljana 66—21
tovarna za stroje, železo
in kovinolvnica
priporoča kot posebnost vse vrste
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa, ame-
rikanske turbine, bencin-
motore in parostroje.

Andrej Baucon

159—1 LJUBLJANA

Prule (Sredina) št. 18

TOVARNA ZA IZDELOVANJE

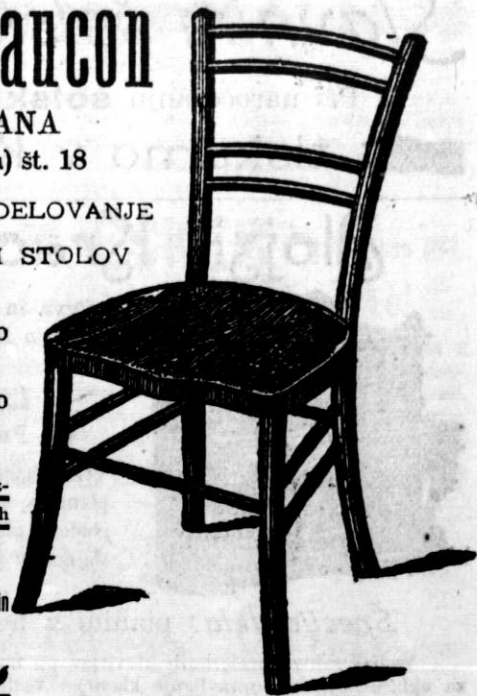
VSAKOVRSNIH STOLOV

MIZ ZA VRTOVE

in vseh v to stroko
spadajočih pred-
metov, ki se izvršujejo
natančno po naročilu.

Zunanja naročila se iz-
vršujejo točno in po najnižjih
cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastoj in
frankovano.

Nekoliko kapljic

160—1

za
Maggi
zabelo

podeli juhi, bouillon, polivki, sočivju nepričakovano
dober okus.

Dobiva se v Kranju pri FRANCU DOLENCU.

FRAN ZEMAN

Ljubljana 108—11

Poljanska cesta nasproti sv. Petra
mostu.

Hočete kupiti prav dobro slamoreznico ali gepelj?

Obrnite se na skladišče

Frana Zemana v Ljubljani, Poljanska cesta št. 24
(„pri Korenu“)

kjer vselej dobite tudi najboljše mlatilnice, čistilnice
za žito, mlince za žito in sadje, reporeznice, branje
za travnike in stroje drugih vrst, posamezne dele in
klinje. Trambe za vodo in gnojnico, cevi za vodvode,
se tukaj dobijo najceneje.

Predtiskarija
FRANJA MERŠOL
Predtiskarija

LJUBLJANA, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo pričetih in izvršenih žen-
skih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin,
krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — po
zelo zmernih cenah. 158—1
Monogrami in risarije se v poljubnih bojah in slogih
vvezujejo na vsakršno blago. — Zunanja naročila se iz-
vršujejo točno in ceno.

Slavnim šolskim vodstvom na Gorenjskem!

Pri naročevanju **šolskih tiskovin** naj se blagovolijo slavna šolska vodstva obračati na tiskarno v Kranju.

Se udano priporoča z odličnim spoštovanjem
Jv. Pr. Lampret, tiskar v Kranju.

Alojzij Kraczmér

Prva in največja tvrdka za prodajo in izposojevanje glasovirjev.

Ljubljana

sv. Petra cesta št. 20.

Velika zaloga kratkih klavirjev in pianinov največje popolnosti tako glede na glas, konstrukcijo kakor na trajnost v jako okusni opremi vseh slogov. 115—11

Specijaliteti: pianini z moderatorjem.

Vedna zaloga preigranih klavirjev po najnižjih cenah. — Zavod za uglaševanje in popraviljanje klavirjev vseh vrst. -- Najnižje cene za izposojevanje.

Na deželo se tudi izposojuje.

Trgovski pomočnik

se sprejme s 15. septembrom v trgovino z mešanim blagom pri **ALBINU RANTU** v Kranju.

Prednost imajo domačini.

154—3

Doktorja pl. Trnkoczyja

preizkušena zdravilna in redilna sredstva, preizkušena 188—24 že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkoczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzajem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerвозne, okrevajoče, slabotne, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja doktorja pl. Trnkoczyja

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četrt kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkoczyja

Želodčne kaplice. Izorno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, boleš utišuje, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tučata 2 K.

Kroglice odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasanje želodca brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Skatlja 42 h, šest skatlic 2 K 10 h. — Pocukrene kroglice. Skatlja 80 h, tri skatlice 2 K.

Prsni, plučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvarljivim apnenim železom, utišuje kašelj, raztvarja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tučata 5 K.

Drgnilni ali udov cvet (protinski cvet, Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utišuje, lajšajoče drgnenje v krizu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnenje po dolgi hoji in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Tinktura za kurja očesa,

preizkušeno sredstvo proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, zulfem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati, Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev i. t. d. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkoczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkoczyja

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Ze blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljivan, kadar krave nočejo zreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Praščji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetelčno sredstvo za prašice. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in toščice. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Pozor! Želi kdo samo en kos od teh sredstev, tedaj se tudi omenjeni en kos pošlje takoj s poštnim povzajem.

Varstvena znamka.

4 postelje

se poceni prodado pri tapetniku CERKOVNIKU.

150—2

Najceneji in najboljši poljedelski stroji

dobé se pri

Karol Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vedno velika zaloga gepeljnov, slamo-reznic, mlatilnic, čistilnic, jeklenih plugov in sploh vse potrebščine za poljedelstvo. 69—22

Tudi vsakovrstna železnina kakor železo, traverze, železniške šine, kuhinjska oprava, razno orodje za ročatelce i. t. d.

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner Kneippovo = sladno kavo (pristo samo v znanih izvornih zavitkih).

Kdor kupuje sukneno blago

ogleda naj si novo urejeno sukneno skladišče tvrdke

R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Špitalske ulice šte. 5

kjer se lahko prepriča o cenah brez primere.

Glavno skladišče

Loškega ševijota (sukna)

katero blago je znano dobro in se prodaja po tovarniških cenah. 64—21

Sukneni ostanki

različnih vrst za polovico cene. — Gospodje krojači dobijo na zahtevanje vzorčne knjige.

Kdor hoče kupiti
ceno in dobro barvo
iz pravega domačega izdelka, brez vsake zmesi (Schwer-
spatt) kakor se nahaja v nekaterih tovarniških barvah,
naj se blagovoli obrniti na domačo zalogo

112—13

I. WOHLGEMUTH
v Kranju, glavni trg št. 118.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 109—13

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

Pozor!

Kdor hoče imeti dobro blago strugarskega izdelka,
97—17 kakor

kegle in krogle, krogle za balin

in sploh vsa to stroko spadajoča dela po nizki ceni, naj
se obrne na

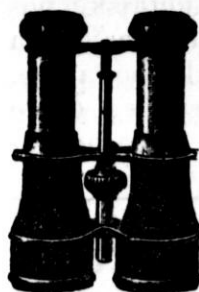
Ivana Vidmar-ja

strugarja v Ljubljani, dunajska cesta 11.

Optični zavod

Jos. Ph. Goldstein

Ljubljana, pod tranče št. 1

priporoča
svoje veliko

zalogo vsakovrstnih očal, lovskih
in potnih dalnogledov, kakor tudi
vseh optičnih predmetov.

Zaloga fotografskih aparatov.

Vse v to stroko spadajoča popravila
točno in ceno. 67—24

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-
cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v
to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejšega dela. — Zaloga
strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepene v najboljših kake-
vostih. — Strelovodne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861.

L. M. ECKER

Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z
obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba stra-
nišč in kopalnih naprav od preproste do najfinije izvršbe proti
jamstvu primernege, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje
brezplačno. 114—13

Glinaste peči,
štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, trpežne in cene
priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov

August Dreise

73—21

v Ljubljani.

Večkrat premizano!

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilna mize, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne
križe, štedilnike i t. d. 85—20

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

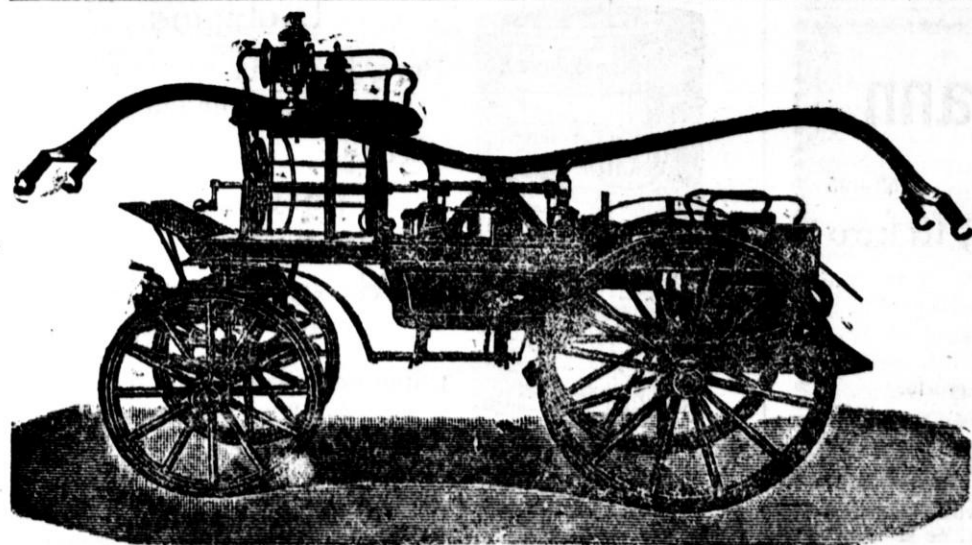
v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankov. ulica 9

priporoča 83—20

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

FRAN DETTER LJUBLJANA

nâ Starem trgu šte. 1
 Prva in nastarejša 156—3
zaloga šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam svoje izvrstne slamoreznice in mlatilnice, ki se dobivajo vzlic njih izbornosti ceno. — Ceniki zastonj in poštine prosti.

Lekarna „pri zlatem orlu“

Ljubljana, Jurčičev trg 2

M. ph. Mardetschlager, lekar in kemik, J. SVOBODE nasl. 80—21
 čevljarski most.

Kupite ali naročite po pošti iz te lekarne sledeča pripoznana domača sredstva:

Dunajske želodčne srčne kapljice, krč tolažljive, 1 steklenica 20 h, 6 stekl. 1 K.

Želodečne kapljice, 1 stekl. 20 h, 3 stekl. 1 K.

Odvajalne kroglice, v plehastih škatuljah à 40 h, 3 škatlje 1 K.
 Tinktura zoper kurja očesa in flašter zoper kurja očesa in trdo kožo à 40 h, 60 h, 80 h.

Fluid za vnanje drgnjenje, zoper trganje, pomirljivo sredstvo 1 steklenica 1 K.

Trpotčev sok, kašelj pomirljiv, 1 stekl. 1 K.

Prašek zoper kašelj, sliz razkrajajoč, 1 škat. 40 h in 1 K.

Železo-kroglice v sladkorju ali oblatih delajo in pomnožujejo kri, 1 K in 2 K.

Kina-železo-Malaga za slabotne in bolne osebe, 1 stekl. 2 K.

Kapljice za zobe, pomirljivo sredstvo, steklenica 20 h in 40 h.

Najboljše in pravo ribje olje, steklenica 70 h in 1 K, pri odkupu 6 steklenic zaračuni se samo 5 steklenic.

Nadalje se priporoča redilna štupa za živino, za rogato, za prašiče in konje v škatuljah 60 h in odprto pol kile 1 K.

R. LANG, Ljubljana (Kollzej)

tovarna za modroce na peresa in posteljno opravo, zaloga pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, podob. otročjih vozičkov, nastoljacev, počivalnikov (sofa, kanape, divan) in sobno opravo 54—25

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje zastonj in poštine prosti.

Prodaja tudi na obroke.

Razpošiljanje točno.

Adolf Hauptmann

tovarna 53—25

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

— v Ljubljani. —

Ilustrovani cenik brezplačno in poštine prosti.

Najboljše najcenejše in najhitrejše kosilo in večerjo

napravi vsaka gospodinja iz «Ilirskih testenin» kakor so: nudelni, rezanci, makaroni i. t. d., katere so pa le zanesljivo prave v škatljah po 1/2 kg z napisom:

«Prva kranjska tovarna testenin
 Žnideršič & Valenčič, Ilirska Bistrica».

Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin.

Ne pustite se varati, da so morda druge enako dobre kot naše. 133—7

Cenike trgovcem zastonj in franko.

Ferd. Sekovanič

BLED (Gorenjsko). 79—21

Trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom, z vinom in likerji, delikatesami in prekajenim mesom. — Najboljša praška in kranjska domača plečeta, gorenjsko sirovo maslo. — Zaloga najboljše emajlirane kuhinjske posode, porcelana in stekla. — Norimberška in lesena roba, srajce, ženske in moške nogavice, ovratnike, manšete, čevlje za gospode, dame in otroke. — Kneippove sandale, kopalne čepice in vse potrebščine za hribolazce.

A. Tschinkelna zet

Ljubljana.

Prva in edina domača tovarna

cikorije,
 figove kave,
 kanditov,
 kandiranega sadja
 in konseru

priporoča priznano dobre in cene svoje izdelke. 68—23

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši šte. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novica. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo,